

KODI I TRANSMETIMIT PËR MEDIAN AUDIOVIZIVE

Miratuar me Vendimin nr. _____, dt. _____ të AMA - s

HYRJE

Kodi i Transmetimit përmban dhe përcakton parimet, rregullat, kërkesat dhe praktikën e transmetimeve audiovizive në Republikën e Shqipërisë. Kodi i Transmetimit është hartuar në zbatim të ligjit nr. 97/2013, “Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. Struktura dhe përmbajtja e Kodit të Transmetimit mbështeten në parimet themelore të veprimtarisë së transmetimeve audiovizive, në standardet më të arritura profesionale bashkëkohore, në normat dhe kërkesat morale dhe etike, si dhe në praktikën e deritanishme të veprimtarisë audiovizive në vendin tonë.

Ky Kod Transmetimi mban parasysh rolin e rëndësishëm të Ofruesve të Shërbimit Mediatik Audioviziv, si mjete të pavarura informacioni dhe platforma mediatike të zhvillimeve publike, politike e shoqërore, që kryejnë funksion informativ, kulturor, argëtues dhe edukativ, si dhe rolin e funksionin e AMA-s si autoritet rregullator në fushën e transmetimeve audiovizive.

Kodi i Transmetimit ka për qëllim të sigurojë pavarësinë dhe paanësinë e veprimtarisë së OSHMA-ve, duke synuar që ato të bëhen gjithnjë e më të ndërgjegjshme për rolin dhe përgjegjësinë e tyre në transmetimin e programeve në përputhje me respektimin e lirive e të drejtave themelore të njeriut, me standardet e parimet etike e morale të shoqërisë, me respektimin në mënyrë të veçantë të të drejtave të të miturve, respektimin e privatësisë, dinjitetit, pluralizmit, paanësisë etj.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

Në thelb, Kodi i Transmetimit përmban parimet bazë të transmetimit, si dhe rregullon veprimtarinë audiovizive, pothuaj në të gjithë gamën e saj të shumëanshme e të larmishme në stadin aktual. Kodi është strukturuar në seksione të ndryshme që përfshijnë parime e rregulla për programet informative, për mbrojtjen e të miturve në programet e të gjitha llojeve, kundër dhunës së skajshme në ekran, për komunikimet e ndryshme tregtare, respektimin e dinjitetit, mbrojtjen e të dhënave personale e të personave me aftësi të kufizuar etj.

Rregullat e Kodit të Transmetimit nuk duhet të lexohen apo të zbatohen nga OSHMA-të në mënyrë të izoluar, por brenda kontekstit të Kodit në tërësi, të lidhura ngushtë me kuptimet e përgjithshme e të veçanta që ndërveprojnë e plotësojnë njëra-tjetrën në shërbim e funksion të së tërës.

Kodi nuk synon të adresojë të gjitha rastet dhe situatat me të cilat OSHMA-të mund të përballen, duke qenë se disa situata të veçanta mund të mos jenë përmendur në mënyrë specifike në këtë Kod. Shembujt e përfshirë në Kod nuk janë shterues. Megjithatë, parimet, sikurse janë të përshkruara në seksionet e mëposhtme, duhet të bëjnë të qartë qëllimin për të cilin është hartuar ky Kod, si dhe të ndihmojnë ofruesit e shërbimeve mediatike të bëjnë gjykimet e nevojshme.

BAZA LIGJORE

1) Kodi i Transmetimit, i hartuar dhe i miratuar nga AMA, sipas detyrimit të parashikuar në nenin 46 të ligjit nr. 97/2013 “Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar, vendos rregullat, standardet dhe praktikatat e transmetimit në përputhje me përcaktimet e akteve ligjore dhe nënligjore të mëposhtme:

- Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë.
- Ligji nr. 97/2013 “Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.
- Ligji nr. 18/2017 “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”.
- Ligji nr. 9887, datë 10.03.2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, i ndryshuar.
- Ligji nr. 8096, datë 29.04.1996 “Për kinematografinë”, i ndryshuar.
- Udhëzimi nr. 9, datë 15.09.2010, i Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, “Për rregullat themelore në lidhje me mbrojtjen e të dhënave personale në median e shkruar, vizive dhe audiovizive”, i ndryshuar.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

- 2) Kodi i Transmetimit është hartuar në bazë të kërkesave që lidhen me veprimtarinë audiovizive në Bashkimin Europian, parashikuar nga Direktiva 2010/13 e BE-së (“Audiovisual Media Services Directive”).
- 3) Kodi i Transmetimit është hartuar në zbatim të akteve ndërkombëtare për mbrojtjen dhe respektimin e të drejtave të njeriut:
- “Konventa Europiane për të Drejtat e Njeriut dhe Lirive Themelore” (e vitit 1998), neni 8, neni 9, neni 10 dhe neni 14.
 - Konventa e OKB-së “Për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës” (e vitit 1989).

SEKSIONI 1

PARIMET THEMELORE

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

Parimet themelore që përbëjnë bazën e zhvillimit të veprimtarisë audiovizive, e cila mbështetet në garantimin e lirisë dhe të pluralizmit të mjeteve të komunikimit audioviziv janë si më poshtë vijon:

- 1.1 Operatorët e shërbimit mediatic audioviziv, gjatë zhvillimit të veprimtarisë së tyre, garantojnë dhe respektojnë lirinë e shprehjes dhe të drejtën e informimit dhe mbrojtjen e të dhënave personale.
- 1.2 Veprimtaria e transmetimeve audiovizive respekton rendin kushtetues, sovranitetin dhe integritetin kombëtar.
- 1.3 Transmetimet audiovizive respektojnë personalitetin, dinjitetin dhe të drejtat e liritë e tjera themelore të njeriut.
- 1.4 Veprimtaria e transmetimeve audiovizive respekton në mënyrë të veçantë të drejtat, interesat dhe kërkesat morale e ligjore për mbrojtjen e të miturve.
- 1.5 Transmetimet audiovizive nuk duhet të nxisin intolerancën ose të justifikojnë dhunën ndërmjet shtetasve.
- 1.6 Transmetimet audiovizive duhet të respektojnë pluralizmin dhe paanësinë në politikat editoriale.
- 1.7 Veprimtaria e transmetimeve audiovizive respekton normat morale dhe etike të shoqërisë, si dhe kërkesat e deontologjisë së profesionit të gazetarit.
- 1.8 Në transmetimet audiovizive respektohen të drejtat e autorit dhe të drejtat e tjera të lidhura me to.
- 1.9 Në të gjithë llojet e transmetimeve audiovizive të respektohet standardi letrar i gjuhës shqipe, me përjashtim të programeve të OSHMA-ve të licencuara ndryshe.
- 1.10 Veprimtaria e transmetimeve audiovizive respekton veçanërisht të drejtat e personave me aftësi të kufizuara.
- 1.11 Transmetimet audiovizive respektojnë privatësinë dhe garantojnë të drejtën e përgjigjes.
- 1.12 Transmetimet audiovizive realizojnë një larmi përmbajtjeje e informacioni duke respektuar lirinë e konkurrencës dhe duke shfrytëzuar mundësitë e zhvillimit teknologjik.
- 1.13 Transmetimet audiovizive të të gjitha llojeve respektojnë të drejtën e barazisë dhe mosdiskriminimit.
- 1.14 Transmetimet audiovizive nuk duhet të përmbajnë mesazhe të dëmshme, nxitje të kimit, dhunës fizike apo urrejtjes.
- 1.15 Transmetimet audiovizive që përmbajnë elemente të pornografisë apo dhunës së skajshme duhet t'u nënshtrohen rregullave të veçanta të një sistemi kontrolli, si ai i aksesit të kushtëzuar apo programeve të kriptuara.
- 1.16 Operatorët e shërbimit mediatic audioviziv duhet të jenë të hapur ndaj ideve, opinioneve, tendencave e kahjeve të ndryshme politike, shoqërore, kulturore e fetare.
- 1.17 Transmetimet audiovizive duhet të ruajnë e të promovojnë veçanësitë etnike dhe trashëgiminë kulturore, artistike e mjedisore në nivel kombëtar e lokal.
- 1.18 Transmetimet audiovizive duhet të promovojnë dhe të mbrojnë mirëqenien, shëndetin e zhvillimin harmonik moral e fizik të të miturve.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

SEKSIONI 2

KËSHILLI I ANKESAVE

- 2.1 Mbikëqyrja e zbatimit të Kodit të Transmetimit, të miratuar nga AMA, sa i përket respektimit të dinjitetit e të drejtave të tjera themelore të njeriut, në mënyrë të veçantë mbrojtjes së të miturve, të drejtës për informacion dhe sensibilizimit të opinionit publik, lidhur me respektimin e normave morale dhe etike në programet audiovizive, është kompetencë e Këshillit të Ankesave.
- 2.2 Këshilli i Ankesave mbikëqyr zbatimin e Kodit të Transmetimit nga çdo OSHMA dhe nga RTSH-ja sipas përcaktimeve të ligjit nr. 97/2013 “Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.
- 2.3 Këshilli i Ankesave ndjek në mënyrë periodike masën, në të cilën programet e një transmetuesi të huaj, të cilët tërësisht ose kryesisht u drejtohen spektatorëve në Republikën e Shqipërisë ekskluzivisht për qëllime informative, përputhen me Kodin e Transmetimit.
- 2.4 Këshilli i Ankesave, me ekspertizë të pavarur, mund të organizojë anketime të publikut për problemet etike të programeve. Përfundimet që nxjerr nga studimi i anketimeve dhe nga ankesat e publikut ia raporton AMA-s, duke sugjeruar masat për përmirësim. Përfundimet mund të publikohen edhe në mjetet e informimit publik.
- 2.5 Çdo 6 muaj Këshilli i Ankesave boton një përmbledhje të përfundimeve të nxjerra, në bazë të pikës 9.4 më sipër, në një buletin të veçantë që botohet nga AMA.

SEKSIONI 3

E DREJTA PËR PRIVATËSI NË TRANSMETIMET AUDIOVIZIVE

Standardet dhe praktikat e transmetimeve audiovizive duhet të drejtohen nga parimi bazë i respektimit të privatësisë së individit si dhe i mbrojtjes së të dhënave personale të tij, duke i drejtuar OSHMA-të në zbatimin e rregullave të mëposhtme:

- 3.1 OSHMA-të, në veprimtarinë e tyre audiovizive, duhet të respektojnë parimin se e drejta për lirinë e shprehjes nuk duhet të tejkalohet deri sa të cenojë të drejtën e individit për

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

- të mbrojtur privatësinë, të dhënat e tij personale. Kjo është një e drejtë themelore e njeriut, e përcaktuar në Kushtetutën e Shqipërisë.
- 3.2 OSHMA-të, në transmetimet e programet e tyre, nuk duhet të bëjnë publike imazhe, pamje, filmime, dokumente apo fotografi, që përmbajnë të dhëna personale apo cenojnë dinjitetin e individit. Individit ka të drejtë të kërkojë heqjen e përmbajtjes mediatike, apo përjashtuar veten e tyre, me përjashtim të rastit kur përmbajtja mediatike i shërben publikut të gjerë.
- 3.3 Transmetimet audiovizive, sidomos programet informative, duhet të respektojnë të drejtën e personit për mosdiskriminim, për konfidencialitet vetjak e familjar, si dhe parimin e prezumimit të pafajësisë.
- 3.4 OSHMA-të, me përjashtim të rasteve me interes të lartë publik, nuk duhet të transmetojnë imazhe, fotografi të individëve të arrestuar me pranga në duar, pa pëlqimin e tyre.
- 3.5 OSHMA-të mund të transmetojnë filmime, imazhe dhe informacione nga mjedise private, shtëpi, spitale, burgje, institucione të tjera rehabilitimi, vetëm me pëlqimin e personave të përfshirë. Publikimi i të dhënave personale të individëve të ndryshëm, mund të bëhet vetëm duke mbajtur parasysh rregullat për mbrojtjen e të dhënave personale, duke ruajtur balancën e interesave individ – publik.
- 3.6 OSHMA-të nuk duhet të përpunojnë e të transmetojnë të dhëna personale të siguruar nga përdorimi i kamerave të fshehura ose pajisjeve të tjera të fshehta për të filmuar e dëgjuar, telefonat celularë, mesazhet ose e-mail vetjake të individëve, si dhe rrjetet sociale.
- 3.7 OSHMA-të, në transmetimet e tyre audiovizive, duhet të respektojnë jetën private të personave të njohur apo që ushtrojnë funksione publike, duke mos abuzuar me të drejtën për informim të publikut.
- 3.8 OSHMA-të duhet të shmangin transmetimin e të dhënave shëndetësore, publikimin e detajeve të hollësishme në rastet e sëmundjeve apo fatkeqësive të rënda, përshkrimin e prirjeve apo zakoneve seksuale, si dhe përpunimin e të dhënave biometrike që cenojnë dinjitetin e personit. OSHMA-të duhet të mos publikojnë identitetin e personit i cili ka vdekur, apo ka pësuar aksident, përveçse kur është vërtetuar se të afërmit e tij janë lajmëruar dhe janë në dijeni të ngjarjes.
- 3.9 OSHMA-të, në të gjitha programet e tyre, duhet të respektojnë me rigorozitet dhe përparësi të drejtat e privatësisë së të miturve, të dhënat personale të të cilëve janë objekt i një mbrojtjeje të veçantë.
- 3.10 Transmetimi, publikimi dhe përhapja e detajeve, me çdo mjet, i lajmeve apo pamjeve që identifikojnë një të mitur të përfshirë në një krim është i ndaluar.
- 3.11 Në çdo rast, përpara publikimit të lajmit, të aplikohet një procedurë verifikimi paraprak e identitetit dhe saktësisë së të dhënave personale të subjekteve të përfshira.
- 3.12 OSHMA, në publikimin e lajmit, veçanërisht për përpunimin e të dhënave personale në sferën audiovizive, në arkivat e lajmeve dhe libraritë e shtypit, duhet të përshtatë lirinë e shprehjes dhe informimit me mbrojtjen e të dhënave personale në përputhje me legjislacionin që rregullon të drejtën e informimit dhe mbrojtjen e të dhënave personale.
- 3.13 OSHMA bën publike të dhënat personale me çdo lloj mjeti e mënyre vetëm për një periudhë kohe të caktuar, e cila i shërben qëllimit të publikimit të lajmit. Pas përfundimit

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

të qëllimit të publikimit, OSHMA fshin të dhënat personale të publikuara, duke rezervuar të drejtën e arkivimit të tyre. OSHMA mund t'i publikojë të dhënat e arkivuara vetëm pas marrjes së pëlqimit nga subjekti i të dhënave ose kur lajmi përbën interes publik dhe për të bëhet me dije Zyra e Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale.

- 3.14 Për qëllime të informimit të subjektit të të dhënave personale, i cili preket drejtëpërdrejtë nga publikimi i lajmit, por edhe për publikun në përgjithësi, OSHMA detyrohet të publikojë politikat e privatësisë në përputhje me nenin 18 të ligjit nr. 9887, datë 10.03.2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, i ndryshuar.
- 3.15 Për përpunimin e të dhënave personale për qëllime gazetarie, letrare ose artistike zbatohen kushtet dhe kriteret e përcaktuara në udhëzimin nr. 31, datë 27.12.2012 të Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale.
- 3.16 Pamjet e filmuara të një biznesi apo individ, i cili mund të gjendet rastësisht në filmim nuk mund të përdoren pa lejen e tij për shkak se mund t'a cenojnë apo dëmtojnë atë.

SEKSIONI 4

TRANSMETIMET AUDIOVIZIVE DHE INTERESI PUBLIK

Praktika e deritanishme e transmetimeve audiovizive ka dëshmuar se ka gjithnjë një raport e marrëdhënie të ndërsjellë midis të drejtës për informim, të drejtës për privatësi dhe interesit publik. Vlerësimi i kuptimit dhe rrethanave përcaktuese të interesit publik në raport me të drejtën e publikut për informim duhet t'i drejtojë OSHMA-të në zbatimin e rregullave të mëposhtme:

- 4.1 Veprimtaria audiovizive duhet të mbrojë interesa publike të caktuara, të përcaktuara nga Direktiva 2010/13 e BE-së dhe akte të tjera të Bashkimit European, të tilla si diversiteti kulturor, e drejta për informacion, pluralizmi i medias, mbrojtja e të miturve, mbrojtja e konsumatorit, siguria dhe mbrojtja e publikut nga çorientimi etj.
- 4.2 OSHMA-të duhet të mbajnë parasysh se shkëlja e dispozitave të Kodit të Transmetimit mund të përligjet vetëm kur mund të tregohet qartë se kjo është në shërbim të interesit publik.
- 4.3 OSHMA-të duhet të mbajnë parasysh se gjetja, ekspozimi ose parandalimi i një krimi, skandali apo shpërdorimi me pushtetin përbën gjithashtu interes të lartë publik.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

4.4 Në kuptim të këtij Kodi, interesi publik nuk duhet të justifikojë sensacionalizmin dhe spekulimin, dhe as të ngatërrohet me informacionin interesant për publikun.

SEKSIONI 5

TRANSMETIMI I PROGRAMEVE INFORMATIVE

Veprimtaria informative audiovizive, pavarësisht nga operatori i shërbimit mediatik audioviziv që e ushtron, përbën në të gjitha rastet një shërbim me interes të përgjithshëm publik dhe zhvillohet në zbatim e në përputhje me parimet e kërkesat që vijojnë:

- 5.1 OSHMA-të, gjatë veprimtarisë së tyre informative, duhet të respektojnë dispozitat mbi lirinë e shprehjes dhe informacionit, si dhe mbi të drejtat e njeriut, të parashikuara në aktet e brendshme dhe ato ndërkombëtare.
- 5.2 OSHMA-të duhet të ushtrorjnë veprimtarinë e tyre informative në përputhje me kërkesat e parashikuara nga Kushtetuta dhe legjislacioni i Republikës së Shqipërisë, statutet dhe dokumentet e Federatës Ndërkombëtare të Gazetarëve dhe ato të Këshillit të Europës, si dhe në zbatim të rregullave dhe normave që parashtrihen në këtë Kod.
- 5.3 Transmetimet audiovizive garantojnë të drejtën e çdo shtetasi për të marrë informacion, përveç rastit kur ky informacion është siguruar përmes ligjit nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”. Në të gjitha rastet, gazetarët i nënshtrohen kërkesave dhe kushteve të përcaktuara në ligjin nr. 9887, datë 10.03.2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, i ndryshuar. Kërkimi i informacionit në Autoritetet Publike bëhet duke vlerësuar edhe parashikimet e ligjit nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”.
- 5.4 Informacioni i transmetuar duhet të jetë i vërtetë, i saktë, i balancuar dhe i verifikuar.
- 5.5 Informacioni i transmetuar duhet të jetë i drejtë dhe duhet të respektojë pluralizmin dhe diversitetin e mendimeve si dhe formimin e lirë të opinionit.
- 5.6 Të gjitha lajmet e transmetuara të njoftohen dhe të paraqiten në mënyrë objektive dhe të paanshme.
- 5.7 Gazetarët kanë të drejtë të ruajnë sekretin e burimeve të informacionit, me përjashtim të rastit kur gjykata vendos për publikimin e burimit të informacioni.
- 5.8 OSHMA-të nuk duhet të transmetojnë lajme që çenojnë rregullat e etikës dhe moralit publik, që mund të nxisin vepra penale apo të çenojnë autoritetin e shtetit.
- 5.9 OSHMA-të nuk duhet të shfaqin njëanshmëri për ndonjë forcë politike gjatë ndarjes së kohës së transmetimit për veprimtaritë e subjekteve politike.
- 5.10 Transmetimet audiovizive informative nuk duhet të përmbajnë asnjë diskriminim të nisur nga seksi, raca, kombësia, gjuha, feja, ideologjia, kultura, klasa, apo bindja politike.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

- 5.11 OSHMA-të, në programet informative, nuk duhet të propagandojmë krimin, terrorizmin apo veprimtari të tjera që përdorin dhunën për qëllime sensacionale.
- 5.12 OSHMA-të duhet të jenë veçanërisht të kujdesshme në respektimin e të drejtave të fëmijëve në rastet e raportimit të sjelljeve të dhunshme dhe seksuale ndaj të miturve.
- 5.13 OSHMA-të, në programet për fëmijë me përmbajtje fetare duhet të respektojnë balancën midis besimeve të ndryshme fetare në Republikën e Shqipërisë si dhe balancën midis programeve fetare dhe atyre laike.
- 5.14 OSHMA-të duhet të parandalojnë transmetimin e programeve që shfaqin sjellje të dhunshme dhe seksuale.
- 5.15 OSHMA-të nuk duhet të çorientojnë publikun, të keqpërdorin apo të shtrembërojnë deklaratat e bëra në kontekste të caktuara.
- 5.16 OSHMA-të duhet të respektojnë të drejtën e korrektimit dhe të përgjigjes, si dhe të drejtën e prezumimit të pafajësisë e të konfidencialitetit. OSHMA-të duhet të respektojnë të drejtën e përgënjeshtimit dhe të përgjigjes në rastin e transmetimit të një lajmi të pavërtetë në edicionet kryesore informative.
- 5.17 OSHMA-të kanë akses në informacion, por ai duhet të mblidhet në mënyrë etike e ligjore dhe të raportohet me kulturë gjuhësore e profesionale.
- 5.18 OSHMA-të, në të gjithë hapësirën informative, duhet të respektojnë të drejtën e individëve për privatësi. Vetëm mbrojtja e interesave të shoqërisë (interesi publik) mund të justifikojë hetimet gazetareske që ndërhyjnë në jetën private të personit.
- 5.19 OSHMA-të duhet të marrin në konsideratë ndjeshmërinë e publikut në rastet e fatkeqësive, katastrofave, aksidenteve, duke i dhënë përparësi operacioneve të shpëtimit dhe jo pamjeve të rënda e të dhunshme.
- 5.20 OSHMA-të duhet të mbajnë gjithnjë parasysh se lajmi nuk është pronë e tyre, por pronë e publikut. Informacioni nuk mund të përdoret për përfitime personale të pronarëve, drejtuesve apo gazetarëve.

SEKSIONI 6

FËMIJËT NË TRANSMETIMET AUDIOVIZIVE

Çdo fëmijë gëzon të drejtën e marrjes së një informacioni të përshtatshëm, si dhe të drejtën e fjalës, të shprehjes së mendimit dhe të marrjes në konsideratë si një individ me të drejta të patjetërsueshme. Zbatimi i një tërësie parimesh e rregullash, që i japin përparësi interesit të lartë të fëmijës e që vendosin në qendër fëmijën, është më se i domosdoshëm.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

Parime të tjera bazë janë garantimi i mbrojtjes së fëmijëve, e drejta absolute e fëmijës për privatësi, luftimi i paragjykimeve, diskriminimit dhe stereotipeve në shoqëri, vërtetësia dhe saktësia e konfirmuar e raportimit të ngjarjeve që lidhen me fëmijët, e drejta e pjesëmarrjes së fëmijëve si dhe parimi shumë i rëndësishëm që e vendos median në shërbim të fëmijëve.

Për realizimin dhe zbatimin e parimeve të mësipërme nga Ofruesit e Shërbimit Mediatik Audioviziv duhet të mbahen parasysh rregullat që vijojnë:

Për efekt të zbatimit të parimeve të Kodit të Transmetimit, fëmijët kategorizohen si më poshtë:

Të mitur	nga	0 - 14 vjeç
Fëmijë	nga	14-18 vjeç

Identifikimi i fëmijës

6.1. OSHMA-të duhet të shmangin çdo raportim apo transmetim, që çon direkt apo indirekt në identifikimin me pamje dhe zë, me gjeneralitete, adresë apo përshkrues të çdo fëmije që mund të jetë ose është viktimë, dëshmitar, i hetuar, i akuzuar apo deklaruar fajtor për kryerjen e një vepre penale.

6.2 Duhet shmangur çdo raportim apo transmetim që çon direkt apo indirekt në identifikimin e çdo fëmije që mund të jetë ose është përfshirë në një ngjarje të rëndë familjare. Ndalohet intervistimi i fëmijës që mund të jetë përfshirë në një ngjarje të rëndë: p.sh, fëmijë të larguar nga familja, që kanë tentuar të vrasin veten, që janë përdorur nga grupe kriminale, që kanë qenë brenda një rrjeti prostitucioni, që i kanë prindërit të dënuar.

6.3 Në rastet e parashikuara në pikat 6.1 dhe 6.2 më poshtë, duhet përdorur teknologjia e përshtatshme që mundëson fshehjen e identitetit me pamje ose zë të fëmijës.

6.4 Kujdes duhet treguar edhe me raportimin e transmetimin e palëve të treta jo-fëmijë, kur kjo mund të çojë në identifikimin direkt ose indirekt të fëmijës sipas pikave 6.1 dhe 6.2 të poshtëpërmendura.

6.5 Pamjet apo imazhet e fëmijëve duhen marrë jo në mënyrë të fshehtë dhe kurdo që është e mundur, ato duhen marrë me dijeninë dhe pëlqimin e vetë fëmijës, prindërve të tij ose kujdestarit ligjor të fëmijës, pasi t'iu jetë shpjeguar qëllimi. OSHMA-të nuk duhet të transmetojnë video joprofesionale/amatore nëse këto të fundit pasohen me identifikimin e drejtpërdrejtë apo të tërthortë të fëmijëve.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

6.6 OSHMA-të duhet të shmangin transmetimin e fotove dhe imazheve degraduese të fëmijëve dhe në vend të tyre duhet stimuluar transmetimi i fotove dhe imazheve pozitive të fëmijëve.

6.7 Ndalohet botimi dhe transmetimi i çdo fotoje dhe imazhi fëmije me nuancë seksuale apo që paraqet fëmijën në pozicione të papërshtatshme.

6.8 Filmimi i fëmijëve duhet kryer në mjedise publike ose në praninë e përfaqësuesit ligjor të fëmijës ose një personi të caktuar prej tij.

6.9 OSHMA-të duhet të kenë rregulla të forta për arkivimin dhe shpërndarjen e materialeve dhe filmimeve me fëmijë, duke kufizuar dhe parandaluar mundësitë e abuzimit me këto materiale.

Intervistimi i fëmijës

6.10 Intervistimi i fëmijëve duhet të bëhet me praninë ose të paktën me dijeninë e përfaqësuesit të tij ligjor ose një personi të caktuar prej tij.

6.11 Fëmijës si dhe përfaqësuesit ligjor duhet t'i shpjegohet paraprakisht qëllimi i intervistës, si dhe përdorimi i mundshëm i saj. Si për fëmijën, ashtu edhe për përfaqësuesin ligjor, duhet të respektohet e drejta e tyre për të mos pranuar të intervistohen.

6.12 Në rast se përfaqësuesi ligjor refuzon intervistimin e fëmijës, i cili mund të kryhet vetëm nëse fëmija insiston të intervistohet dhe gazetari ka një arsye konkrete të mendojë që intervistimi i shërben interesit të fëmijës. Në këtë rast, gazetari nuk mund t'a realizojë i vetëm intervistën me fëmijën, por duhet të kërkohet dhe prezenca e psikologut, punonjësit për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve, mësues shkolle, edukatorë, etj.

6.13 Në asnjë rast gazetari nuk ushtron presion, bën premtime apo jep dhurata fëmijës apo përfaqësuesit të tij ligjor me qëllim mundësimin e intervistimit.

6.14 Nëse është e nevojshme, gjatë intervistimit të fëmijës, gazetari mund të kërkojë asistencën e një psikologu apo punonjësi social të specializuar.

6.15 Intervista duhet të zhvillohet në një mjedis të përshtatshëm ku fëmija ndihet i lirë dhe jo nën presion. Duhet të shmangen intervistimet dhe filmimet e gjata që lodhin dhe ndikojnë negativisht tek fëmijët si dhe përsëritja pa arsye të forta e intervistimit dhe filmimit të të njëjtit fëmijë.

6.16 Pyetjet duhet të jenë të qarta dhe të drejtpërdrejta dhe nuk duhet t'i sugjerojnë përgjigjen fëmijës.

6.17 Duhet të shmangen pyetjet ose komentet paragjyquese, të rrezikshme për fëmijën, ose ato që i sjellin ndërmend ngjarje traumatike.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

- 6.18 Fëmijët nuk duhet të detyrohen të sillen sipas udhëzimeve të dhëna nga gazetari ose media, ata duhen nxitur vetëm të jenë vetvetja.
- 6.19 Nëse gjatë intervistimit gazetari vihet në dijeni për një vepër penale të kryer ndaj fëmijës apo që rrezikon fëmijën, gazetari duhet të njoftojë menjëherë organet përkatëse.
- 6.20 Në rast se gjatë intervistimit gazetari vihet në dijeni për fakte, bërja publike e të cilave mund të rrezikojnë jetën, shëndetin apo mirëqënien e fëmijës, intervista apo kjo pjesë e saj duhet të mos transmetohet.

Reklamat dhe fëmijët

- 6.21. OSHMA-të nuk duhet të transmetojnë reklama që mund të dëmtojnë zhvillimin fizik, mendor ose moral të të miturve. OSHMA-të nuk duhet të transmetojnë reklama të shërbimeve dhe produkteve, që paraqesin rrezik për zhvillimin fizik, mendor dhe moral të fëmijëve.
- 6.22. OSHMA-të nuk duhet të transmetojnë në programet për fëmijë reklamat e kategorive të veçanta të ushqimeve dhe pijeve që konsiderohen se janë të dëmshme për të miturit, veçanërisht ato me përmbajtje të lartë yndyre, sheqeri, kripe etj.
- 6.23. OSHMA-të duhet të kontrollojnë përmbajtjen e reklamave dhe promovimit të programeve, sidomos të reklamave me dhe për fëmijët.
- 6.24. Reklamat nuk duhet t'i paraqesin fëmijët në situata, qëndrime e veprime të dëmshme, të rrezikshme, të dhunshme apo vetëagresive.
- 6.25. Reklamat nuk duhet të paraqesin fëmijë duke konsumuar alkool, duhan apo substanca të tjera të dëmshme.
- 6.26. Fëmijët nuk duhet të paraqiten drejtpërdrejt në blerjen e produkteve që reklamohen, pasi mund të abuzohet me besimin dhe mungesën e përvojës së tyre.
- 6.27. Reklamimi i një shërbimi apo produkti nuk duhet të nënkuptojë që mungesa e tij do t'a vendosë fëmijën në pozita inferiorite apo diskriminuese nga të tjerët.
- 6.28. Reklamat për fëmijët duhet të përmbajnë gjuhë të përshtatshme me aftësitë/kapacitetet e moshës së cilës i drejtohet reklama.
- 6.29. OSHMA-të duhet të hartojnë dhe zbatojnë kode sjelljeje lidhje me komunikimet e papërshtatshme me natyrë tregtare në transmetimet e tyre.

Programet kulturore argëtuese, filmat dhe fëmijët

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

- 6.30 OSHMA-të nuk lejohet të transmetojnë programe që mund të dëmtojnë seriozisht zhvillimin fizik, mendor, ose moral të të miturve, në veçanti filma apo programe që përmbajnë pornografi ose që paraqesin skena dhune të skajshme dhe artificiale.
- 6.31 OSHMA-të, në programet kulturore e argëtuese, veçanërisht në paraqitjen e sjelljeve të dhunshme dhe seksuale, duhet të tregojnë kujdesin e duhur ndaj ndjeshmërisë të publikut dhe efekteve të programeve të tilla në zhvillimin moral, mendor e fizik të të miturve.
- 6.32 OSHMA-të duhet të planifikojnë në fasha orare të përshtatshme programe të posaçme kulturore argëtuese për fëmijët.
- 6.33 OSHMA-të, duhet të zbatojnë me përpikëri kërkesat etike – morale dhe të mbrojnë të drejtat e fëmijëve në programet kulturore argëtuese për fëmijë.
- 6.34 OSHMA-të duhet të zgjedhin orarin e transmetimit të programeve që mund të dëmtojnë zhvillimin mendor, fizik apo moral të fëmijëve, ose të marrin ndonjë masë tjetër teknike, që fëmijët të mos i shikojnë ose dëgjojnë të tilla transmetime. (Ora kufi 22.00 – 06.00)
- 6.35 Kur programe me përmbajtje që mund të dëmtojë fëmijët transmetohen në formë të hapur ato duhet të paraprihen nga një paralajmërim akustik ose të identifikohen nga prezenca e një simboli viziv gjatë gjithë kohëzgjatjes së tyre.
- 6.36 OSHMA-të duhet të mbajnë parasysh shkallën e dëmit së shkaktuar nga paraqitja e ndonjë lloj materiali që dëmton fëmijët, në programe përgjithësisht ose në programe të një natyre të caktuar
- 6.37 OSHMA-të duhet të mbajnë parasysh kërkesat e fëmijëve ndaj transmetimeve audiovizive në sasi e cilësi, si për të shmangur rrezikun e varësisë së fëmijës ndaj televizionit ashtu edhe për të mos imituar modelet televizive.
- 6.38 OSHMA-të duhet të trajtojnë me respekt, dinjitet e profesionalizëm të gjithë fëmijët që marrin pjesë në programet audiovizive.
- 6.39 OSHMA-të nuk duhet të lejojnë, në programet e tyre, përdorimin e fëmijëve me probleme patologjike apo me aftësi të kufizuara për qëllime propagandistike apo për çdo qëllim tjetër që abuzon me të drejtat e tyre.
- 6.40 OSHMA-të janë të detyruara të vendosin shenjat paralajmëruese për mbrojtjen e fëmijëve, në çdo program të transmetuar, veçanërisht në filmat dhe programet me përmbajtje e skena problematike.
- 6.41 OSHMA-të duhet të tregojnë kujdes të veçantë për gjuhën dhe komunikimin etik në programet argëtuese, në spektaklet e organizuara me dhe për fëmijët.
- 6.42 OSHMA-të, në rastin e Shërbimeve Mediatike Audiovizive në bazë të kërkesës (on demand), duhet të transmetojnë në formë të koduar programet që mund të dëmtojnë rëndë zhvillimin fizik, mendor ose moral të të miturve. Ky transmetim duhet të sigurojë mosmarrjen e tyre nga të miturit në kushte të zakonshme.
- 6.43 Në transmetimet e filmave, OSHMA-të duhet të zbatojnë kërkesat e ligjit nr. 8096, datë 29.04.1996 “Për Kinematografinë”, i ndryshuar.

Shenjat paralajmëruese për mbrojtjen e fëmijëve në programet audiovizive

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

- 6.44 Për programet që transmetohen në fashën orare 19.00 – 22.00, bëhet i detyrueshëm përdorimi i shenjave paralajmëruese për programet që cenojnë e dëmtojnë fëmijët.
- 6.45 OSHMA-të duhet të transmetojnë programet e përcaktuara në pikën 5.41 më sipër, me shenjën përkatëse, e cila duhet të shfaqet në ekran në një vend të dukshëm, me ngjyrë të qartë e të dallueshme.
- 6.46 OSHMA-të duhet të përgatisin transmetimin e filmave apo programeve të përcaktuara në pikën 5.41 me shenjën përkatëse (kur programi vetë nuk e përcakton) duke u mbështetur në vizionimim paraprak të programit, sipas kriterëve, standardeve e rregullave të Kodit të Transmetimit.
- 6.47 Shfaqja e shenjës paralajmëruese në ekran bëhet menjëherë me fillimin e programit apo filmit dhe e shoqëron atë gjatë gjithë kohës së transmetimit. Shenja paralajmëruese rishfaqet para dhe pas të gjitha ndërprerjeve të programit në vijim, deri në përfundim të tij.
- 6.48 Llojet e shenjave paralajmëruese, që do të përdoren nga OSHMA-të do të jenë tre:
- A. Shenjë paralajmëruese me *ngjyrë të kuqe*, për programe ose filma që transmetohen vetëm pas orës 22.00, me skena të rënda dhune psikologjike e fizike, me skena seksi, me keqpërdorim të gjuhës, fjalorit dhe etikës së komunikimit.
 - B. Shenjë paralajmëruese me *ngjyrë të verdhë*, për programe ose filma, të cilat fëmijët duhet t'i ndjekin të shoqëruar nga të rriturit.
 - C. Shenjë paralajmëruese me *ngjyrë të gjelbër*, për programe ose filma me përmbajtje që mund të ndiqen nga të gjithë, përfshi edhe fëmijët.
- 6.49 OSHMA-të mund të përdorin forma të ndryshme të zgjidhjes grafike për shenjat paralajmëruese, por ngjyra dhe qartësia e shenjës janë elementë të pandryshueshëm dhe të detyrueshëm për të gjithë.

SEKSIONI 7

PERSONAT ME AFTËSI TË KUFIZUAR NË TRANSMETIMET AUDIOVIZIVE

- 7.1 OSHMA-të duhet të luajnë një rol të rëndësishëm për të dhënë një imazh të respektuar të personave me aftësi të kufizuara në transmetimet audiovizive. OSHMA-të kombëtare detyrohen që të përdorin gjuhën e shenjave në të paktën një prej edicioneve të lajmeve

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE

- me qëllim garantimin e të drejtës së informimit për personat me nevoja të veçanta shqisore.
- 7.2 OSHMA-të kanë për detyrë të tërheqin vëmendjen dhe të sensibilizojnë shoqërinë dhe institucionet e ndryshme për përgjegjësinë ndaj personave me aftësi të kufizuar.
 - 7.3 OSHMA-të duhet të promovojnë përpjekjet e shoqatave dhe personave me aftësi të kufizuar për integrimin e tyre në jetën shoqërore.
 - 7.4 OSHMA-të duhet të sigurojnë trajtim të drejtë dhe objektiv të personave me aftësi të kufizuar në programet e tyre: jo mëshirë, as denigrim, por vlerësim dhe inkurajim.
 - 7.5 OSHMA-të nuk duhet të lejojnë përdorimin e imazhit të personave me aftësi të kufizuar për publicitet apo reklama.
 - 7.6 Transmetimet audiovizive nuk duhet të paragjykojnë, të përdorin apo të identifikojnë persona me aftësi të kufizuar, për të mos dëmtuar interesat dhe të drejtat e tyre.
 - 7.7 OSHMA-të nuk duhet të shfrytëzojnë ndjeshmërinë e publikut ndaj personave me aftësi të kufizuar për përfitime apo qëllime komerciale.
 - 7.8 OSHMA-të duhet t'i trajtojnë me etikë maksimale pamjet e personave me aftësi të kufizuara: s' duhet të paraqiten me detaje gjymtimet e tyre dhe fjalori i gazetarëve duhet të respektojë dinjitetin e tyre.

SEKSIONI 8

REKLAMAT NË TRANSMETIMET AUDIOVIZIVE

- 8.1. Transmetimi i reklamave nga OSHMA-të duhet të mbajë parasysh kërkesat ligjore, veçanërisht për reklamat e ndaluara si dhe reklamat e fshehura.
- 8.2. OSHMA-ve u ndalohet të përdorin gjatë transmetimit të reklamave, mënyra të joshjes së shikuesve në mënyrë të pandërgjegjshme dhe teknika për sugjestionimin e tyre.
- 8.3. OSHMA-të nuk duhet të pranojnë apo të transmetojnë reklama që nxisin diskriminimin, që nuk respektojnë dinjitetin dhe të drejtat e njeriut, sidomos të drejtat e grave dhe fëmijëve.
- 8.4. Reklamat nuk duhet të nxisin apo të shtyjnë të miturit të blejnë apo të marrin prodhime ose shërbime, duke i nxitur drejtpërsëdrejti për të kërkuar nga prindërit ose të tjerë persona të afërm t'u marrin mallrat apo shërbimet e reklamuar, ose të shfrytëzojnë pozitën e fëmijëve në raport me prindërit, mësuesit ose persona të tjerë të afërm të tyre.
- 8.5. Ndërprerjet për komunikimet me natyrë tregtare në programe të ndryshme duhet të respektojnë kohën e përcaktuar për reklamë në raport me programet e tjera, si dhe duhet të respektojnë normat dhe kërkesat e etikës së komunikimit.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I MEDIAVE AUDIOVIZIVE